

Hvussu við teimum ungu!

HÓAST bæði lögmaður, figgjarmálaráðharri og borgarstjórin í landsins størstu kommunu aftur og aftur royna at trútta niður í fólk, at vit hava einki arbeiðsloysi í Føroyum, so siggja vit alt fleiri tekin til, at tað longu nú er stórt arbeiðsloysi í landinum.

TÍANVERRI hava vit onga arbeiðs-skráseting her á landi t.v.s. at tað er torført at leggja nágreinilig tøl á borðið fyri, hvussu mong fólk ikki hava arbeiði. Men av og á siggja vit so tøl á prenti í bløðunum frá bæði Almannatovu og øðrum stovnum. Sambært hesum tølum er tað so í dag, at eitt støðugt vaksandi tal av fólki leitar til myndugleikarnar at fáa stuðul. Hetta gera tey bara tí, at einki arbeiði er at fáa.

TAÐ skuldi nú ikki verið so nógv at tjakast um, tá vit øll jú vita, at virksemd í landinum er nærsum heilt steðgað upp, síðani vit finga eitt nýtt landsstýrið.

FLESTU av okkum hava tó verið samd um, at tað var rætt at tátta í, at minka um innflutningin og at spjæða arbeiðini yvir eitt longri tidsarskeið. Vit vildu øll so fegin læra av tí skeivu gongdini, sum hevði verið frammanundan, har so nógv arbeiði vóðru sett í gongd um somu tíð, at tað var neyðugt at innflyta arbeiðsmegi, og alt hetta yvirupphitaða virksemd hevði við sær, at arbeiðini eisini blivu alt ov dýr. Tað er m.a. henda pris vit mugu gjalda nú við vaksandi arbeiðs-loysi.

TAÐ nyttar tí ikki at seta kikaran fyri blinda eygað, soleiðis sum fleiri av

okkara politikarum gera. Vit mugu siggja veruleikan í eyguni sum hann er.

EITT er at gera, og tað er at fáa gongd á hjólini aftur, um tað ikki longu er ov seint. Tað vita vit, at tað er altíð tungt at fáa gongd á nakað, sum er heilt steðgað upp.

NÚ kunnu vit so spyrja, hvør størsti vandin er. Sjálvandi er vandin stórir alla staðni, har arbeiðsloysi er og hótir. Men hetta samfelag stendur ikki í stað. Tað skal nýggj manning til at taka við einaferð, tá vit onnur gevast. Og tað er hesi komandi manning, sum dagsins samfelag skal leggja lag á og skapa møguleikar at mennast.

TANN nýggja manningin, ið skal manna føroyska skútuna í tíðini framyvir, tað eru tey ungu. Og hvussu er í veruleikanum stætt við hesum ungu, sum vit annars ikki hoyra so nógv til. Hvør gevur teimum gætur. Hvør visir teimum og teirra framtíð áhuga!

TÁ sagt verður, at einki arbeiðsloysi er, at tey, sum søkja um stuðul, tey eru so fá, at fólk mugu eisini taka arbeiði, sum teimum annars ikki dáma, osfr., tá gera okkara ábyrgdarpolitikarar tað dárgerð, at teir gloyma tey ungu. Tey ungu, sum skulu nema sær útbúgving, og sum skulu út á arbeiðsmarknaðin antin aftaná fólkaskúla ella aftaná eina ella aðra lokna útbúgving ella læru. Og tað hendir næstan hvønn dag, at hesi ungu koma út á føroyska arbeiðsmarknaðin. Hvat skulu tey gera, er arbeiði til teirra!!!

OKKARA stýrandi menn og kvinnur gloyma so sannliga tey ungu, tá tey siga, at einki arbeiðsloysi er og at nú

siggja hagtølini frægari út osfr. Veruliga støðan í samfelagnum er tann, at í og við at okkara politisku myndugleikar hava sett sær fyrri at trýsta bremsurnar heilt í botn, so hava teir eisini blakað okkara ungdom, tey, sum skulu taka við í samfelagnum eftir okkum, út í óvissuna.

ALT kann og má ikki steðga upp fyri tað, at neyðugt er at skipa iløgur, virksemd og annað í samfelagnum á ein øðrvísi hátt. Samfelagshjólini mugu ongantíð steðga heilt upp. Tvørturímóti mugu vit royna at hava eina náttúrliga ferð, sum er lagad eftir okkara egnu umstøðum. Vit ásanna, at ferðin var ov nógv, men er eitt sindur av skili í okkum, so ásanna vit eisini, at ferðin má heldur ikki setast í botn, tí tá steðgar jú alt upp.

TAÐ ringasta og vandamiklasta, sum kann henda í einum samfelag, er at vit sleppa tí komandi ættarliðnum uppá fjall. At vit taka gleði og áhuga fyri arbeiði og útbúgving frá teimum. Og tað er júst hetta, sum er við at henda. Tí tá alt virksemd í landinum steðgar upp, so sigur tað seg sjálvt, at ungdomurin als ikki hevur nakað at fara til, tá hann fer út um skúlans gátt.

TEIMUM ungu tørvar lærupláss. Tey vilja gerast húsasmiðir, snikkarar, elektrikarar, frísørar, bilmekanikarar, stýrimenn, maskinmeistarar osfr. Men sleppur tann kveandi hondin, sum í dag er hon hjá sitandi samgongu, at

leggja seg oman yvir eitt og alt í hesum samfelag, so missa vit so við og við øll tey mongu arbeiðspláss, sum skulu vera grundarlagið undir tí komandi ættarliðnum.

JÚ víst hevur tað verið tosað og hugsað alt ov lítið um tey ungu, um komandi ættarliðið, nú tað bara hevur verið tosað um sparing og skerjing. Bara tað at hesi koma út á arbeiðsmarknaðin hvønn dag til null arbeiði, tað átti at sagt okkara stýrandi fólk, at her er eitt sera stórt arbeiðsloysi, og kanska eitt tað mest óhugnaliga arbeiðsloysi, tí tað kann fáa alt okkara samfelag at rilla.

VÆLSIGNAÐIR tit, sum stýra og hava valdið í hesum landi og annars allir tit fólkavaldu! Leggið bríksl og partapolitikk til síðis. Roynið øil og takið lógvatak saman, brótið upp um armar og batið um støðuna. Fáid gongd á aftur samfelagshjólini. Vit kunnu vera samd ella ósamt um, hvørji tiltøk skulu setast í verk fyri at sleppa landinum burtur úr teirri kreppu, sum hevur rakt okkum bæði av egnum og øðrum ávum, sum vit ikki eru harrar yvir. Latið ikki kreppuna forkoma ungdomi og komandi ættarliðnum at eiga livimøguleikar á hesum klettum. Takið tí ikki arbeiðshugin frá fólkinum. Verið heldur íbirtar. Standið saman allir sum ein.

jamí

Sáttmálastovnur og sáttmála-eftirlit – gamalt javnaðarmál

Í fimtiárunum finga vit lógina um endurnýgging av fiskiskipaflothanum. Sambært hesi lóg varð landsstýrinum heimilað at veita stuðulslán og landskassaveðhald í sambandi við bygging av fiskiskipum.

Landsstýrinum varð eisini heimilað at veðhalda í sambandi við umbygging av eldri fiskiførum. Seinni – meðan borgaraliga alternativ við ráddi fyri borgum – fekk landsstýrið eisini heimild at veita stuðulslán og veðhald í sambandi við bygging av farmaskipum.

Øll ásanna nú, at umsóknir og skipa-byggjiprojekt ikki hava fingið nóg goða og gjølliga viðgerð. Almenna eftirlitið við eiginpeningi og sjálvar byggingini hevur heldur ikki verið nóg gott, tá

hugsað verður um almennu ábyrgdina og fíggarligu luttøkuna.

Longu fyrst í sjevtiárunum mælti javnaðarflokkurin til at skipa ein almennan sáttmálastovn. Eftir tankunum, sum javnaðarflokkurin hevði frammi tá, skuldi hesin stovnur ummæla allar umsóknir og øll skipa-byggjiprojekt. Eisini skuldi stovnurin hava eftirlit við projekteringini og byggingini frá fyrst til síðst.

Men hetta tilmæli frá javnaðarflokkinum varð kveistrað til viks av teimum borgaraligum flokkunum. Grundgeving teirra var, at hetta skuldi vera almenn stýring og almenn upplýgging. Tað var tað eisini. Sjálvandi. Og tað var ikki annað enn náttúrligt. Tí tað almenna var drigið uppi 20 ár framman-

undan við stuðulslánum og almennum veðhaldum.

Tað er sjálvsagt og náttúrligt at tað almenna hevur eftirlit samsvarandi almennum fíggarligu luttøkuni. Tað er eisini umráðandi, at tað almenna hevur umstøður og møguleikar fyri at geva øllum umsóknum og øllum projektum eina goða og gjølliga viðgerð.

Men í 15 til 20 ár tosaði javnaðarflokkurin fyri deyvum oyrum. Í seinasta landsstýrisskeiði eydnaðist umsiðir at fáa lóg um sáttmálaeftirlit í gildi. Hetta var so eitt gamalt javnaðarmál, ið tá varð fram, og vit kunnu bert siga betur seint enn ongantíð.

Vilhelm Johannesen, tingmaður, skrivar:

